

Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Posudek diplomové práce

Téma: Syntaktické zvláštnosti funkčních sloves v jazyce německé žurnalistiky

Autor: Petra Rees roz. Chládková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.

Oponent: PhDr. Tamara Bučková, Ph.D.

Datum odevzdání práce: duben 2011

Petra Rees roz. Chládková si pro svou diplomovou práci vybrala téma z oblasti lingvistiky. Cílem práce je zmapování funkčních sloves v jazyce německé žurnalistiky.

Předložená diplomová práce o rozsahu 116 stran je psána v němčině. Je členěna do pěti hlavních kapitol. K textu je připojen úvod a závěr, seznam použité sekundární literatury, anotační karta a příloha.

Autorka se ve své práci zabývá problematikou ustálených vazeb funkčních sloves se substantivy v současném německém jazyce. Tendence k nominálnímu vyjadřování je jedním z důležitých prvků současného německého jazyka a projevuje se velmi silně především v odborném jazyce. Slovesa přitom v těchto vazbách ztrácejí svůj původní význam a z hlediska lingvistického pouze doprovází substantivum, na němž spočívá těžiště celé výpovědi. V teoretické části autorka vychází z poznatků získaných studiem odborné literatury. Za přínosné lze považovat to, že tato část podává přehled, opírajíc se o aktuální lingvistická díla (Helbig/Buscha, Duden, Eisenberg, Hentschel, Povejšil, Engel, Eroms et al.). V dalších kapitolách teoretického oddílu se diplomantka zaměřuje na tento fenomén z hlediska historického vývoje, popisuje jednotlivé komponenty vazeb (Substantiv, Artikel, Präposition, Verb), dále cituje tzv. operativní kritéria verbonominálních vazeb G. Helbiga, která přesně definují vazby z hlediska slovtvorného, morfologického a syntaktického.

Stěžejní část práce je zaměřena prakticky, a to na výskyt a analýzu funkčních sloves v německých novinách. Diplomantka si k tomuto účelu zvolila tři německé deníky: *Bild*, *Mannheimer Morgen* a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Praktická část neobsahuje úvodní kapitolu, kde by se čtenář dozvěděl o charakteru a historii zkoumaných deníků. Za zcela nedostatečné považují srovnání pouze jednoho vydání, respektive výběr jen tří vazeb (ums

Leben kommen, auf die Welt kommen, in Frage kommen). Neuvádí tedy žádné jednoznačné opodstatnění této volby. Autorka neuvádí, na základě jakých kritérií si k tomuto účelu zvolila právě tyto deníky. Byl tento záměr učiněn záměrně?

Další praktická část není opatřena žádným adekvátním úvodem. Jako čtenář se mohu jen domnívat, že se jedná – jak diplomantka zmiňuje jednou větou v úvodu práce na straně 8 – o rešerši elektronického korpusu *Cosmas II* des Instituts für deutsche Sprache:

„Als Korpus dient hier *Cosmas II* des Instituts für deutsche Sprache“.

V tomto smyslu vzniká mnoho v práci nezodpovězených otázek: Autorka se omezuje na několik diagramů, na kterých se snaží exemplifikovat výskyt vazeb (ums Leben kommen, auf die Welt kommen, in Frage kommen) a jejich morfologický charakter, a to v denících *Mannheimer Morgen*, *Hamburger Morgenpost*, *Braunschweiger Zeitung*, *Nürnberger Zeitung*. V komentáři postrádám jasnou analýzu a metodologii výzkumu. Výsledky by byly průkazné, kdyby závěr praktické části shrnul dosažené poznatky a formuloval přínos k řešení problému. Významným rysem korpusů je způsob, jakým reprezentují jazyk. Bylo by možné korpus charakterizovat? K jakému konkrétnímu výzkumu byl korpus, o který se autorka opírá, sestaven?

V závěrečné didaktické části jsou uvedeny praktické ukázky možných cvičení k uvedené problematice. Diplomantka se zaměřuje na několik typů cvičení (Übersetzungsübungen, Lückenübungen, Umformungsübungen, Pattern Drill Übungen, Andere Übungen) a her (Kartenspiel, Memory alias Pexeso, Malen, Rollenspiel, Interview, Wandernde Wörter) z různých pramenů. Tato cvičení na funkční slovesa považuji jako vhodná pro studenty s pokročilými jazykovými znalostmi, neboť vyžadují schopnost orientovat se v celkovém systému německé gramatiky. Bohužel ani tato část diplomové práce neobsahuje žádné formulace závěrů.

Náměty pro diskusi:

1. Závažnější problém spatřuji ve skutečnosti, že teoretická část diplomové práce (strana 9-39) je natolik velkoryse pojata, že výsledky praktické části u práce takto omezeného rozsahu nemohou tuto šíři dostatečně pojmout. Přestože je teoretická část informativně zajímavá, jedná se pouze o kusé citáty, které autorka **ani nejmenším způsobem nereflektuje**, respektive nepodrobuje vlastní interpretaci. V tom vidím nedostatek teoretické části diplomové práce. V úvodu a v závěru této části postrádám **vlastní komentář, který tvoří naprosto nezbytnou část každého oddílu**.
2. Teoretická část práce se skládá z několika kapitol. **Tyto části na sebe nenavazují a netvoří kompaktní celek**. S ohledem na logickou skladbu podkapitol nerozumím umístění např. 2.2 *Was ist eigentlich FVG?* či 2.12 *Wörterbücher* poté, co autorka na str. 9-20 prezentuje a dlouze cituje různá lingvistická díla. Bylo by tedy vhodné, kdyby teoretické poznatky byly dány do jasnějších souvislostí.

3. Teoretickou část by bylo možné podstatně zkrátit **vypuštěním rozsáhlých citací** a ty nahradit **vlastním stručným resumé**.
4. Ani praktická část diplomové práce nevyústila v **jasnou formulaci závěrů**. Praktická část postrádá adekvátní analýzu, vlastní stanoviska k řešeným problémům a postup, který byl při analýze uplatněn. Je politováníhodné, že až v samotném závěru práce na straně 70 (5 Schluss) se čtenář jen v jedné větě dozví, co bylo zjištěno, a to bohužel jen vágně a neúplně:

[...] „Die grösste Vielfalt zeigte sich in der Frankfurter Allgemeinen Zeitung, die geringste in Bild“ [...]

[...] „Aus der korpus-basierten Betrachtung hat sich herausgestellt, dass Unterschiede nicht nur in der Häufigkeit, sondern auch in der Form vorliegen“ [...]

Závěr:

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení by bylo vhodné diplomovou práci doplnit a koncepčněji dopracovat, nicméně doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 16. května 2011

PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.